

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انسان و ازدواج

دوره دهم، شماره دهم

نام جزوه: انسان و ازدواج
نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق
ناشر: موسسه در راه حق
نوبت چاپ: مکرر
تاریخ چاپ: ۱۳۹۷ هـ ش
چاپخانه: سلمان فارسی
نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)
کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق
تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

فهرست مطالب

- ازدواج و فطرت ۸
- کیفیت ازدواج ۱۱
- اهمیت ازدواج ۲۳
- ماهیت ازدواج ۲۹
- توجه به خدا، دین و عفت در ازدواج ۳۰
- دعا قبل از ازدواج ۳۱
- جلوگیری از برخی ازدواجها ۳۳
- ازدواج و حفظ مقام انسانی ۳۷
- میراث خدای ۴۶
- ازدواج و ارضاء جنسی ۴۷
- ازدواج موقت و ارضاء جنسی ۵۴
- دنیای جدید و ازدواج ۶۲

دوره دهم، شماره دهم / ۵

سنت الهی ازدواج

دقت در آفرینش پدیده های هستی، ما را هم‌نوا با قرآن کریم، به اصل زوج آفرینی در گستره همه آفریده‌های خالق یکتا رهنمون می‌شود.

زوج آفرینی، سنت الهی نسبت به همه موجودات است و قرآن کریم در این باره فرموده است:
«و من کل شیء خلقنا زوجین»^۱.

بدین سان، ازدواج سنتی است که به شکل طبیعی آن بر پایه اصل زوج آفرینی، بر همه طبیعت حاکم است.

جریان این سنت در قلمرو و حیات گیاه و حیوان با هدف بقای نوع، کاملاً ملموس است و

اندیشمندان بسیاری درباره اصل و کیفیت آن تحقیقات فراوانی را پیش روی ما نهاده‌اند.

انسان نیز برای ادامه نسل و برآوردن نیازهای روانی خویش، طبعاً، از تن دادن به این سنت الهی ناگزیر است. به همین دلیل، ازدواج از جایگاه ارزشی بسیار فراوانی در منظر دین به‌ویژه اسلام، برخوردار گشته تا بدان حد که سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم)^۱ و محبوب‌ترین بنیاد در نزد خداوند،^۲ شمرده شده است.

ازدواج در تاریخ، شکل‌های مختلف آن در میان اقوام گذشته و حال، نگاه ادیان الهی و بررسی آن از

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح... باب ۱، روایت ۶.

۲. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح... باب ۱، روایت ۴.

دوره دهم، شماره دهم / ۷

دیدگاه‌های سیاسی، اقتصادی، اعتقادی، اخلاقی و فرهنگی و... مسایلی هستند که سزاوار تحقیق و نگارش تفصیلی هستند.

در این مقال به شکلی فشرده و با هدف توجّه دادن به اهمیّت ازدواج، بیان اهداف آن در جامعه بشری تدوین یافته است.

در خاتمه نیز، به پاسخ این پرسش خواهیم پرداخت که آیا تنها راه بایسته ارضاء جنسی، ازدواج است، یا در این راستا راه دیگری هم وجود دارد؟
قبل از وارد شدن به مباحث مختلف لازم است، به تبیین این مطلب پردازیم که آیا ازدواج بر انسان امری تحمیل شده یا یک واقعیت فطری است؟

ازدواج و فطرت

گاهی برای نظم و انضباط دادن به امور اجتماعی، نظام موجود و یا گروهی که عهده‌دار امنیّت، تربیت و سیاست جامعه هستند، با توجّه به شرایط زمانی و محیطی، مردم را به رعایت قانون از پیش تعیین شده فرامی‌خوانند؛ و بعد هم به وسیله تبلیغات، شعار الزام عملی، آن را به صورت عادت و سنّت مردمی و اجتماعی جلوه می‌دهند، به گونه‌ای که سرپیچی از آن، گناه به شمار می‌آید و شخص مرتکب آن باید مجازات شود؛ و زمانی، یک عمل به لحاظ پیدایش طرز تفکر و فرهنگ جدید، در قلمرو رفتار جامعه‌ای جای می‌گیرد و به تدریج جایگاه خاصّش را پیدا کرده

دوره دهم، شماره دهم / ۹

و جزء عادات مردم می‌شود و به صورت سنّت
درمی‌آید.

لیکن، برخی از رسوم و سنّت‌ها، با سرشت
انسان‌ها آمیخته است و از فطرت آنان ناشی می‌شود.

آیا ازدواج واقعیّتی اعتباری و قراردادی دارد، یا
از رسوم وارداتی و یا امری فطری است؟

برای روشن شدن مسأله، لازم است نحوه
ارتباط ازدواج با نفس را ملاحظه کنیم.

تمایل متقابل زن و مرد به یکدیگر واقعیّتی
درونی و ارتباطی خاص با نفس دارد. این تمایل
متقابل، دارای چند بُعد است:

الف: احساس سکونت و آرامش متقابل با

توجّه به تفاوت کیفیت سکونت از هر دو جانب:

ب: کشش و میل جنسی متقابل؛

ج: بقاء نسل و نوع انسان.

ابعاد سه‌گانه بالا باعث می‌شود که مرد، خواهان زندگی با زن و زن، میل به زندگی با مرد را داشته باشد، این، امری فطری و طبیعی است، هر انسانی آن را در خود می‌یابد و نیازی به دلیل و برهان ندارد. هرچند ممکن است برخی از ابعاد فوق، نسبت به یکدیگر شدت و ضعف داشته باشند.

بنابراین، اصل ازدواج یعنی پیوند متقابل زن و مرد، واقعیتی فطری است. لیکن چگونگی ازدواج و پیوند را نمی‌توان دقیقاً امری فطری دانست. بل باید دید کدام مکتب و فرهنگ بهترین کیفیت ازدواج قابل پذیرش از سوی انسان‌ها را ارائه داده است.

دوره دهم، شماره دهم / ۱۱

کیفیت ازدواج

شکل ازدواج شیوه ابراز عشق دو زوج به یکدیگر و نیز نحوه انتخاب همسر، وابسته به چگونگی نظر به ابعاد سه گانه است؛ و نظر به ابعاد سه گانه «احساس سکونت، میل جنسی، بقاء نسل» از دو حالت کلی زیر خارج نیست:

الف: نظر به آن‌ها با توجه به جنبه معنوی و

خواسته‌های الهی انسان؛

ب: نظر به آن‌ها همراه با نادیده گرفتن حقیقت

معنوی الهی انسان.

در نگاه اول، ازدواج صرفاً برای ارضاء غریزه

جنسی داشتن، فرزند و آرامش دو جنس نیست، بل

چنین اهدافی در طول فطرت خداجویی، فضیلت

طلبی و حقیقت‌خواهی و... آدمی است. در این نگاه، ازدواج برای حفظ آرمان‌های انسانی و معنوی، در راستای عمل به سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) و پاسداری از ایمان، قرار دارد؛ و بدین سان مفهومی ارزشی می‌یابد.

از نگاه دوم، ازدواج، تنها باهدف ارضاء جنسی، آرامش روانی و با میل فرزندداری و بقاء نسل، بدون هیچ تقدّسی، صورت می‌پذیرد.

تفاوت این دو دیدگاه باعث می‌شود که کیفیت ازدواج و پیوند زناشویی متفاوت باشد. بدین گونه که اگر ازدواج، تنها بر پایه ارضاء جنسی شکل گیرد، نیاز به پیروی از احکام الهی، در شکل‌گیری آن، احساس نمی‌شود؛ در این صورت هرگونه ارتباط که به ارضاء

دوره دهم، شماره دهم / ۱۳

شهوت جنسی منتهی شود، مطلوب خواهد بود؛ و اگر فرزندان شدن منظور باشد، بدین معنی که زن و مرد، خواهان فرزندى مختص به خویش هستند، ناگزیر باید حریمی خاص برای ازدواج در نظر گرفت؛ تا حدی که زن از ارتباط زناشویی با کسی جز شوهر خویش پرهیزد. همان گونه که اگر ازدواج تنها باهدف دستیابی به آرامش عاطفی و روانی صورت پذیرد، نیاز به این امر(اختصاص زن به همسر خویش) ملموس است. چه بسا هدف از تشکیل زندگی مشترک رسیدن به آرامش، ارضاء جنسی و دوام بخشیدن به نسل، هر سه باشد، لیکن بدون توجه به جنبه معنوی آنها، در این صورت نیز، گرچه بنای زناشویی از احکام نسبی بیشتری برخوردار خواهد

شد، ولی درنهایت، آدمی پا را از مرحله حیوانی فراتر ننهاده است؛ چه این که در دنیای حیوانات نیز این اهداف (اگرچه در شکل جبری غریزی آن، کم و بیش) یافت می‌شود.

بسیاری از ازدواج‌های معمول و رایج در دنیای غرب و دیگر جوامع که نظری خالص به اهداف دنیوی دارند، این چنین است.

این نوع ازدواج‌ها از دیدگاه **عقل** محکوم است؛ زیرا انسان صرفاً یک حیوان شهوی و تنها دارای وجود حیوانی و نفس دنیوی نیست بل، خواسته‌ها و آرمان‌های والا و برتری دارد که باید در ارضاء غرایز و شکوفایی استعدادها مورد توجه و نظر باشد.

دوره دهم، شماره دهم / ۱۵

انسان، خواهان سکونت و آرامش در پناه
زندگی است، اما سکونتی که رشد انسانی و کسب
فضایل و حفظ عفت و حیاء زن و مرد را به همراه
داشته باشد و در کلامی کوتاه، شخصیت انسانی را
پاس بدارد.

انسان، مایل به داشتن اولاد است، اما نه هرگونه
اولادی، فرزندی که از سلامت روح و جسم و
زمینه‌های صحیح و درست اخلاقی و انسانی
برخوردار باشد؛ او، ارضاء غریزه جنسی را در شعاع
حفظ کیان انسان بر پایه عفت و پیدایش سیرت
انسانی می‌طلبد.

بنابراین، نمی‌توان نظر استقلالی به ابعاد سه‌گانه
را پذیرفت و بر اساس آن به کیفیت ازدواج به

هرگونه ممکن تن داد، مگر این که اصول انسان را نادیده بگیریم و یا به گفته راسل: «عفت و انگیزه عفت را ناشی از ترس جهنم و آبتنی بدانیم که اولی با زوال مقررات خشک مذهبی و دوّمی با پیدایش وسایل جلوگیری از بارداری از میان برداشته شده است.»^۱ و اینک انسان رها شده از ترس آن دو، آزادانه به هرگونه پیوند زناشویی می‌تواند، تن دهد؛ و رو به فحشاء آورد و فحشاء را به بیان راسل: «آن گونه که در «ژاپن» معمول است بپذیرد»^۲ اما با توجه به حقیقت انسان و دخالت خواسته‌های انسانی، نظر استقلالی به ابعاد سه‌گانه، همانند راسل، خارج از

۱. زناشویی و اخلاق، ص ۸۴.

۲. زناشویی و اخلاق، ص ۱۴۶.

دوره دهم، شماره دهم / ۱۷

شؤون انسانی است و از جایگاه خاص عقلانی برخوردار نیست.

امروز در میان مکاتب، تنها مکتبی که به شکلی کامل بین ازدواج و بُعد انسانی هماهنگی ایجاد کرده و ازدواج را همراه با بعد معنوی آن با توجه به اهداف سه گانه برای انسان ملاحظه می کند، اسلام است؛ و در واقع به ازدواج کیفیت ارزشی می دهد تا سبب رشد و عظمت انسانی گردد.

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود:

«ما یمنع المؤمن ان یتخذ أهلا لعل الله یرزقه نسمة تثقل الارض بلا إله إلا الله؛^۱

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح و... باب ۱، روایت ۳.

چه چیز مانع مؤمن است که همسری را برگزیند، باشد که خداوند فرزندی را به او ببخشد که زمین را با شعار «لا اله الا الله» سنگین کند.»

جمله: «یرزقه نسمة تثقل الارض...» توجّه دادن به وجود نسلی صالح است تا به ندای ذاتی وجودش که طالب رشد و کمال انسانی هست، پاسخ دهد و جامعه و مردم را به همان رشد در گستره وابستگی اندیشه و عمل به خدای متعال دعوت کند.

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود:
«من تزوج فقد اعطى نصف السعادة؛ و قال: هو اغصن للبصر و اعف للفرج و اکف و اشرف»^۱

۱. مستدرک وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح، باب ۱،

دوره دهم، شماره دهم / ۱۹

کسی که ازدواج کند نصف سعادت را به دست آورده است؛ و نیز فرمود: ازدواج بهترین وسیله برای نفی نگاه شهوانی، عفت جنسی، پاکدامنی و شرافت (انسانی) است.»

حدیث فوق، ظهوری روشن دارد در این که ازدواج با توجه به مقام انسانی، وسیله‌ای عالی و سازنده برای حفظ و نگهداری از آلودگی‌های جنسی و خلاف عقل و ارزش‌های انسانی الهی است.

در قرآن کریم می‌خوانیم:

«وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً، إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ»^۱

و از نشانه‌های خدا این است که از جنس خودتان همسرانی را آفرید تا به وسیله آنان آرام گیرید؛ و در بیتان دوست (مودّۀ) و مهربانی (رحمت) قرار داد. به راستی در این مطلب، آیات و نشانه‌هایی است برای گروهی که تفکر می‌کنند.»

جمله: «لتسکنوا الیها و جعل بینکم مودّۀ و

رحمة» بیانگر سکونت و آرامش بخش بودن ازدواج است، بازگشت ضمیر خطاب به مردم (بینکم) و ضمیر غایت (الیها) به زنان، بیانگر این است که زنان، محور سکونت و آرامش هستند و این مرد است که نیازمند به آرام گرفتن در کنار همسرش می‌باشد. هر چند زن، مودّت و رحمت و مهربانی را از جانب مرد پذیرا و خواهان آن است.

دوره دهم، شماره دهم / ۲۱

این مودّت و مهربانی بین زن و مرد، سبب تثبیت و دوام یافتن زندگی زناشویی و ضامن استمرار سکونت از جانب زن می‌شود.

سکونت، مودّت و رحمت به‌دست‌آمده در سایه ازدواج، صرفاً جنبه اعتباری و قراردادی ندارد بل لازمه علاقه فطری زن و مرد به یکدیگر است. اگر درباره ارتباط زناشویی پس از ازدواج بیندیشیم متوجّه نحوه سکونت زن برای مرد و نوع مودّت و رحمت بین آن دو خواهیم شد.

این سکونت غریزی و شهوی نیست و یا سکونتی نیست که آقای در پرتو خادمش دارد؛ بل حکایت‌کننده از نوعی احساس و لطافت و درک و شعور است که نه‌تنها محور آرامش در محیط خانواده

بل آرامش بخش شوهر و اعضاء خانواده و عمل به
وظیفه مادری است؛ و با تربیت صحیح فرزندان و
سرشار کردن آنان از عواطف مادری، در حقیقت به
جامعه در ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و
اخلاقی سکونت و آرامش بخشیده است.

اگر اهداف سه گانه در روند اصل ارزشمندی
ازدواج منظور گردد، خداوند چنین ازدواجی را وسیله
پاکی و طهارت و خشنودی خود قرار داده است.

رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) فرمود:

«من أحبَّ أن یلقى الله طاهراً مطهراً فلیلقه بزوجة؛^۱

کسی که دوست دارد.

۱. وسائل الشیعه، أبواب مقدمات النکاح و آدابہ، باب ۱،

دوره دهم، شماره دهم / ۲۳

- به هنگام مرگ - خدا را در حال پاکی و پاکیزگی ملاقات کند. پس باید با گزیدن همسر به ملاقات خدا رود.»

حال با توجه به این که اصل ازدواج امری فطری است و چگونگی آن، وابسته به کیفیت نگاه ما به ابعاد سه گانه است، به بررسی برخی از مسائل ازدواج می پردازیم.

اهمیت ازدواج

در نگاه احساسی و غریزی تنها به همسرگزینی، برای ازدواج جایگاه مطلوب و مناسبی که بیانگر اهمیت آن باشد؛ وجود ندارد. زیرا لذت جویی شهوانی و غریزی در آمیزش با زن، منحصر به ازدواج نیست. بل

راه‌های بسیاری برای لذت احساس و شهوی مرد و زن وجود دارد.

«چنین دیدگاهی در دنیای معاصر، احیاناً سبب شده که به ازدواج اهمیّت ندهند. و چه بسا فحشاء را به جای آن برگزینند چنان‌که راسل می‌نویسد «در ژاپن فحشاء به‌عنوان یک مشی خاص زندگی موردقبول و احترام است، حتّی به درخواست و پیشنهاد والدین اختیار می‌شود...»^۱ و نیز می‌نویسد: «امروزه تعداد بیشتری از زنان نه به علل اقتصادی بل به پیروی از خواهش و میل خویش مایل‌اند در خارج از دایره زناشویی با مردهایی جز همسران خود مناسبات

دوره دهم، شماره دهم / ۲۵

جنسی برقرار سازند»^۱ ولی نام این کار را فحشا نمی‌گذارند باینکه ارضاء میل جنسی خارج از دایره ازدواج و در ارتباط با هر فرد دلخواه، عین فحشاء است.

در نگاه غریزی و احساسی به ازدواج، به بیان راسل، وضع به اینجا می‌رسد؛ زمانی که زن احساس استقلال اقتصادی در زندگی‌اش می‌کند لزومی برای ازدواج نمی‌بیند؛ گویا تنها علت ازدواج این است که زن پناهگاه اقتصادی داشته باشد و الا تأمین لذت جنسی به صورت آزاد، مختص مسأله زناشویی نیست. این دیدگاه از نظر عقل و اسلام محکوم است. چنین دیدگاهی علاوه بر ضربه‌های روانی - که احیاناً

۱. زناشویی و اخلاق، ص ۱۴۴.

در پایان هر عمل ناهنجار پیدا می شود - تحقیر شرف و عظمت و مقام الهی انسان است.

در قلمرو زندگی انسان، هر عمل و اندیشه و نیز ارضاء هر خواسته ای باید برای انسان با توجه به بُعد انسانی معنوی او در نظر گرفته شود. نادیده گرفتن این مهم، کاستی و پستی بشر را در پی دارد که از نظر عقل قبیح و زشت است.

زنی که قبول کرده هر لحظه و ساعتی در معرض نگاه های شهوانی و تماس های نامطلوب باشد، در واقع خود را به هوس زودگذر خویش و دیگران فروخته است؛ و به این وسیله از دید عقلی و انسانی در پائین ترین درجه پستی قرار گرفته است؛ زیرا گوهر گران بهای انسانی خود را قربانی کرده

دوره دهم، شماره دهم / ۲۷

است؛ و مردی که حاضرشده خارج از دایره ازدواج ارضاء شهوت کند، غیرت و شرف انسانی را به هیچ گرفته است. به همین جهت، چنین مرد و زنی مورد نفرت خدای متعال قرار گرفته و رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) او را از برادران شیطان خوانده است.

خداوند به مرد زن‌نما و زن مردنما و مردی که از زن (ازدواج) کناره گیرد، لعنت فرستاد و فرشتگان آمین گفتند؛ زیرا این روش (ترک ازدواج) پس از حضرت یحیی (علیه السلام) منسوخ شد.^۱

۱. مستدرک وسایل الشیعه، ابواب المقدمات النکاح، باب ۲،

«عکاف، گفت: خدمت پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) رسیدم؛ فرمود: عکاف، زن داری؟ گفتم نه؛ فرمود: در این باره، مشکلی داری؟ گفتم: خیر؛ فرمود: تو که سالم و توانگری - گفتم: آری بحمدالله؛ فرمود: در این صورت تو از برادران شیطانی، یا باید از راهبان مسیحی باشی یا - اگر مسلمانی - مثل همه مسلمانان رفتار کنی. زن گرفتن از سنت‌های ما است؛ بدترین افراد شما بی‌زنان (عزب‌ها) هستند، بدترین مردگان، اموات عزب‌اند...؟ و ای بر تو ای عکاف، زن بگیر، که خطاکاری. گفتم: یا رسول الله، پیش از آن که از جای خود برخیزم، مرا زن بده؛ فرمودند:

دوره دهم، شماره دهم / ۲۹

«کریمه» دختر کلثوم حمیری را به ازدواج تو
درآوردم.^۱

ماهیت ازدواج

از دیدگاه حسّی و شهوی به ازدواج نگریستن، جهل
و ناآگاهی به حقیقت و ماهیت ازدواج است که
هرچند اندک به توضیح آن اشاره می‌کنیم.

ازدواج در نگاه فطرت ماهیتی انسانی دارد؛ و
همین انسان بودن آن سبب شده است تا در دایره
ضوابط و قوانین عقلانی دینی، قرار گیرد. نادیده
گرفتن بُعد انسانی و دخالت ندادن آن در امر ازدواج،
آثار منفی روحی و اخلاقی و احیاناً جسمانی را به
همراه دارد. شاید در علوم تجربی به برخی آثار آن

۱. ازدواج در اسلام (نوشته آیت الله مشکینی) صص ۳۰ - ۲۹.

اشاره شده باشد، ولی وحی به طور کامل از آن سخن گفته و برای نفی مفسد و آثار منفی و مصالح فرد و جامعه به بیان احکام و دستورات تربیتی و اخلاقی ازدواج پرداخته که در قرآن و کتب روایی درج شده و بیانگر اهمیت و شناخت ماهیت ازدواج است؛ که در اینجا به چند نمونه اشاره می‌کنیم:

توجه به خدا، دین و عفت در ازدواج

از حضرت امام صادق (علیه السلام) است که فرمود: «زمانی که مرد، زن را برای زیبایی یا مالش به همسری خود در آورد، از او بهره (انسانی و معنوی) نگیرد به همان مال و جمال وا گذاشته می‌شود و

دوره دهم، شماره دهم / ۳۱

چنانچه تزویج با او به دلیل دینداریش باشد، خداوند مال و جمال برای او روزی کند.^۱

«رسول خدا(صلی الله علیه وآله وسلم) نهی فرمود از ازدواجی که برای غیر خدا و حفظ عفت باشد و از ازدواجی که به منظور خودنمایی و تظاهر باشد نیز، منع کرد.»^۲

دعا قبل از ازدواج

«امام صادق(علیه السلام) از ابوبصیر سؤال فرمود: زمانی که فردی از شما ازدواج کند به چه کیفیتی آن را برگذار می کند؟ ابوبصیر در پاسخ گفت: نمی دانم. امام(علیه السلام) فرمودند: آنگاه که کسی تصمیم بر

۱. وسایل الشیعه، ابواب مقدمات نکاح، باب ۱۴، حدیث ۱.

۲. مستدرک الوسائل، مقدمات النکاح، باب ۱۳، روایت ۱.

ازدواج گرفت دو رکعت نماز به جای آورد و خدای عزّو جل را حمد و ستایش کند و در دعای خویش بگوید: خدایا تصمیم بر ازدواج گرفته‌ام، پس برایم همسری مقدرّ فرما که از حیث اندام و اخلاق نیکوترین و از حیث پاک‌دامنی در نگهداری محل عمل جنسی از حرام با عفت‌ترین زنان و بهترین کسی باشد که خودش را و ثروتم را برای من حفظ می‌کند و از جهت فراخی روزی و خیروبرکت بهترین و بالاترین زنان باشد و از او برایم فرزندی پاک که جانشینی صالح در زندگی و بعد از مرگم باشد مقدرّ فرما...»^۱

۱. بحار، ج ۱۰۳، ص ۲۶۳ و وسائل الشیعه مقدمات النکاح باب ۵۳، حدیث ۱.

جلوگیری از برخی ازدواج‌ها

«با زنان مشرک تا ایمان نیاورده‌اند، ازدواج نکنید... اگرچه (زیبایی، ثروت یا موقعیت او) شما را به شگفتی درآورد؛ و زنان خود را به ازدواج مردان مشرک مادامی که ایمان نیاورده‌اند، در نیاورید... اگرچه (مال، موقعیت و زیبایی او) شما را به شگفتی درآورد...»^۱.

«... فانكحوا ما طاب لكم من النساء...»^۲؛ پس با

زنانی پاک که شایسته شمایند، ازدواج کنید..»

موارد فوق و بسیاری از موارد بیان‌شده در قرآن و کتاب‌های روایی و کتب فقهی، بیانگر ماهیت

۱. سوره بقره، آیه ۲۲۱.

۲. سوره نساء، آیه ۳.

انسانی و معنوی ازدواج است؛ و بیرون بردن ازدواج از دایره ارزشی آن، ظلم و ستمی بزرگ بر انسان و جامعه بشری است، که قابل بخشش نیست. زیرا باعث آلودگی نسل، تحقیر مقام انسانی، نابودی عفت، حیا، عزت و ارزش‌های انسانی می‌شود؛ و آنان که با نگاه حسّی و شهوانی به ازدواج نگریسته و ازدواج را خارج از بُعد انسانی‌اش ترویج می‌کنند، چگونه تاوان رخت بر بستن شرف و کرامت از جامعه بشری را خواهند پرداخت؟

با توجّه به ماهیت انسانی ازدواج است که قرآن کسانی را که قادر به ارضاء غریزه و داشتن فرزند و سکونت و آرامش با حفظ کیفیت انسانی و معنوی آن نیستند، دعوت کرده که به عفاف و پاکدامنی روی

دوره دهم، شماره دهم / ۳۵

آورند و بر خدای بزرگ توکل کنند و آلوده به اعمال
منافی عفت نشوند: «و لیستعفف الذین لا یجدون
نکاحاً حتّٰی یُغنیهم اللّٰه من فضله...»^۱

آنان که استطاعت زناشویی ندارند، باید
پاک‌دامنی پیشه کنند تا خدا از فضل و کرم خویش
توانگرشان گرداند.»

نکته‌ای که از جمله «و لیستعفف الذین...»
استفاده می‌شود این است که اطفاء شهوت جنسی
بیرون از دایره نکاح و ازدواج از دست دادن فضیلت
است که به بیان بلند امیر مؤمنان (علیه السلام) اساس و
پایه هر خیر و فضیلتی است و آن مقام عفت است:

«الْعَفَّةُ رَأْسُ كُلِّ خَيْرٍ»^۱ عَفَّتْ (بازداشتن خود از آنچه

حلال نیست) سر و اساس هر خیری است.

وجود عَفَّتْ در نفس بهترین عامل صیانت نفس

و عالی‌ترین مانع از غلتیدن در پستی‌هاست.

«العفاف يصون النفس وينزهها عن الدنيا»^۲

عَفَّتْ، نفس را از - حرام و گناه - پاس می‌دارد و

آن را از پستی‌ها پاک می‌کند.»

باز تأکید می‌کنیم: مجموع آیات و روایات

پیرامون ازدواج، گواه روشن بر نظر ارزشی اسلام به

ازدواج و اهمیّت و نقش آن در احیاء عفاف و حیاء،

۱. شرح غرر، ج ۱، ص ۳۰۶، ص ۱۱۶۸.

۲. شرح غرر، ج ۲، ص ۱۰۶، ص ۱۹۸۹.

دوره دهم، شماره دهم / ۳۷

به‌ویژه دین‌داری و حفظ شرف و عظمت و مقام انسانی در نسل بشر است.

ازدواج و حفظ مقام انسانی

ازدواج هرچند آرزوی انسان را در بقاء نسل و فرزند دار شدن و نیز اطفاء شهوت، برآورده می‌کند، لیکن هیچ کدام از موارد یادشده نباید هدف نهایی ازدواج باشد زیرا خواسته‌های برشمرده، مشترک بین انسان و حیوان است.

غرض اصلی در ازدواج، بقاء نسل و وجود فرزندانی است که از روح قوی انسانی و زمینه‌های فضیلت برخوردار باشند.

«یگانه عامل ازدواج وجود نسل و تربیت

اولاد است؛ و اما خاموش کردن آتش شهوت و یا

شرکت در کارهای حیاتی دیگر چون کسب و جمع مال و تدبیر خوردن و آشامیدن و اثاث منزل و اداره خانه... خارج از غرض طبیعت و آفرینش بوده و اموری مقدّمی و یا فوایدی است که بر آن مترتّب می‌شود.^۱

برای این که ازدواج در نسل حاضر و نسل‌های بعدی وسیله‌ای سالم برای حفظ ارزش‌های انسانی الهی و سبب پیدایش و زمینه‌های سالم تکوینی در بُعد جسمانی و روحی باشد؛ باید به شرایط انسانی آن (که عقل و دین بیانگر آن هست) توجه کامل شود.

دوره دهم، شماره دهم / ۳۹

رعایت مسایل اخلاقی و عمل به احکام و آداب اسلامی در انتخاب همسر از ناحیه مرد و زن و توجه به آداب زناشویی از حیث زمان و مکان و جهات دیگر و مهم شمردن تغذیه حلال و پاک، اثر کاملاً مثبت در زمینه‌های اخلاقی و تربیتی به صورت تکوینی می‌گذارد؛ و مراتب جسمانی و حیوانی نفس انسان را برای پذیرش روح انسانی و استعدادهای معنوی آماده‌تر می‌سازد.

هراندازه پیوند دو همسر از شرایط انسانی و اخلاقی بیشتری برخوردار باشد و ارتباط آنان در جهت تولید مثل داشتن فرزند، همراه با رعایت آداب و حسن خلق و همسو با شأن آدمی باشد، فرزند

برای پذیرش صفات برجسته اخلاقی و گرایش‌های معنوی و شکوفایی فطرت آماده‌تر است.

آنگاه که به برکت ازدواج سالم و با توجّه به تمام جزئیات اسلامی آن - در دایره دین و عقل - خداوند فرزندی را به پدر و مادر صالح ببخشد، وظیفه پدر و مادر در مواظبت از کودک در ابعاد مختلف جسمی، روحی و تربیتی شروع می‌شود. تا زمانی که این گل به ثمر بنشیند و فطرت‌های پاک و فضیلت‌پذیری او ظهور فعلی یابد.

به هر حال، ازدواج آنگاه که به‌عنوان امری فطری، سیر طبیعی خود را طی کند، به هدف پدید آمدن فرزند صالح و حفظ مقام انسانی در نسل حاضر و

دوره دهم، شماره دهم / ۴۱

آینده دست یافته است و گرنه ازدواج سیر فطری خود را نیموده است.

علامه بزرگوار طباطبایی (ره) در این باره، چه زیبا فرمود: «آزادی و بی‌قیدی زن و شوهر و جمع شدن هر یک از آنان با بیگانه، هر کجا و هر وقت که بخواهد... همان‌گونه که هم‌اکنون برای ملت‌های متمدن یک عادت جاری شده است - و زنا خصوصاً زنای محصنه که سخت در بین آنان شایع شده و نیز تثبیت هرگونه ازدواج، تحریم قانونی و جدایی طرفین و رها نمودن شوهر و اتخاذ همسر دیگر... و همچنین نادیده گرفتن مسأله فرزندداری، وظیفه تربیت فرزند و پی‌ریزی نکاح بر اساس اشتراک در زندگانی خانوادگی - آن‌گونه که امروز

در بین ملت‌های به اصطلاح، پیشرفته جهان متداول است - و از خود دور کردن فرزندان و فرستادن آنان به مؤسسات عمومی (چون شیرخوارگاه‌ها و کودکانستان‌ها) این‌ها همه برخلاف سنت فطرت است. و اصولاً، انسان از نظر خلقت به نحوی سرشته شده که این روش‌های تازه و نو که اساس معنویت الهی انسان را بر باد می‌دهد با فطرتش سازگار نیست؛ البته حیواناتی که در تولد و پرورش یافتن، به بیش از بارداری مادر، شیردادن و پرورش در پرتو همراه بودن مادر، احتیاجی ندارند، به‌طور طبیعی ضرورتی هم به ازدواج و مراقبت‌های ویژه ندارند. در نتیجه، این نوع

دوره دهم، شماره دهم / ۴۳

حیوان‌ها به مقداری که با حفظ نسل - که از اهداف طبیعت است - منافاتی نداشته باشد. در اعمال جنسی آزادند.»^۱

ازدواج‌هایی که همراه با آداب معنوی و رعایت فضایل اخلاقی و خواسته‌های فطری نیست و صرفاً برای اغراض حیوانی صورت می‌گیرد، به غرض عالی ازدواج که دست‌یابی به نسل پاک است نمی‌رسد.

بنابراین، نسل پاک را باید در دایره ازدواج با رعایت احکام شرعی، آداب معنوی و مسائل اخلاقی انتظار داشته باشیم؛ و مرد و زن در تمام مراحل زندگی باید توجه به غرض اصلی ازدواج (وجود ذریّه طیّب) داشته باشند.

۱. ترجمه المیزان، ج ۷، صص ۳۰۳ - ۳۰۲.

به بیان قرآن مجید: حضرت زکریا (علیه السلام) در هنگام طلب فرزند، به خدای متعال عرض می کند: «... رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ»^۱ پروردگارا، از جانب خودت به من فرزندی پاک عطا فرما...»

فرشتگان او را به وجود حضرت یحیی (علیه السلام) که تصدیق کننده کلمه خدا بود، بشارت دادند.^۲

امام سجاد (علیه السلام) به برخی از اصحابشان این دُعا را به هنگام طلب فرزند آموختند: «رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ وَاجْعَلْ لِي وَلِيًّا مَنْ

۱. سوره آل عمران، آیات ۳۹ - ۳۸.

۲. سوره آل عمران، آیات ۳۹ - ۳۸.

دوره دهم، شماره دهم / ۴۵

لذٰنك یرثنی فی حیاتی و یرثنی بعد وفاتی واجعله
خلقا سوياً و لا تجعل للشیطان فیہ نصیباً، اللّٰهم انّی
أستغفرک و أتوب الیک انک أنت الغفور الرحیم سبعین
مرّة...»^۱

جمله: «و اجعله خلقاً سوياً و لا تجعل للشیطان
فیہ نصیباً» گواه بارزی است برای این که باید در
ازدواج طالب فرزندی باشیم که در مراتب حیوانی و
جسمانی، سالم باشد و نیز از جهت معنوی، زمینه‌ای
برای نفوذ و سوسه‌های شیطانی در او وجود نداشته
باشد. به بیان بلند رسول گرامی (صلی الله علیه و آله
وسلم) چه چیز مانع مؤمن است که همسری را

۱. بحار، ج ۱۰۴، ص ۸۴، روایت ۴۵، طبع ایران.

برگزینند، باشد که خداوند فرزندی را به او ببخشد که زمین را با شعار «لا اله الا الله» سنگین کند.^۱

رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) فرمود:
«میراث الله عزّ و جلّ من عبده المؤمن ولد یعبده من بعده»^۲

میراث خدای

عزّوجلّ از بنده مؤمنش فرزندی است که بعد از او خدا را پرستش کند.»

چقدر به جاست که جوانان قبل از تشکیل خانواده، به آداب صحیح ازدواج و ابعاد مختلف آن آشنا شوند و معرفت واقعی نسبت به غرض اصلی آن

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح و... باب ۱، روایت ۳.

۲. بحار، ج ۱۰۴، ص ۱۰۱، روایت ۸۵، طبع ایران.

دوره دهم، شماره دهم / ۴۷

پیدا کنند، شکی نیست که همین شناخت، بسیاری از مشکلات در ارتباط با زناشویی را حل خواهد کرد.

ازدواج و ارضاء جنسی

نگاه انسانی به ازدواج و توجه به غرض اصلی آن مغایرتی با اطفاء شهوت جنسی ندارد. زن و شوهر به طور طبیعی، خواهان ارضاء غریزه جنسی هستند؛ بنابراین، حق طبیعی آنان است که از یکدیگر لذت جنسی ببرند. به همین جهت، ممنوعیت در لذات شهوانی بین زن و شوهر وجود ندارد؛ مگر آنجا که سبب ضرر و فساد جسمی و روحی و آبرویی شود و یا ارتباط بین آنان شرعاً حرام و دون شأن معنوی انسان باشد.

حکم اولی شرع مقدّس، آزادی هر نوع بهره‌وری جنسی متقابل زن و شوهر از یکدیگر است. تنها آنچه این حکم اولی را مهار و محصور می‌کند، این قاعده است که اسلام راضی به ضرر، خسران و زیان دینی و بدنی و آبرویی و روحی نیست. زیرا عزّت، شرف، انسانیت و آبرو حتی بعد جسمانی او، نباید قربانی لذّت جنسی شود و اسلام به آن راضی نیست.

«زنی به محضر رسول گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله وسلم) آمد و عرض کرد یا رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم) حق شوهر بر زن چیست؟ حضرت فرمود: ... نباید روزه بگیرد (یعنی مستحبی) جز به اذن شوهرش و نباید از خانه‌اش

دوره دهم، شماره دهم / ۴۹

بیرون رود مگر به اذن و اجازه شوهرش و بر زن است که خود را با بهترین بوی خوش برای شوهرش معطر کند و نیکوترین لباس را برای او بپوشد و به زیباترین وجه خود را برای شوهری بیاراید و هر صبح و شام خود را بر شوهرش عرضه نماید و بیش از این‌ها است حق شوهر بر زن.^۱

«اسحاق بن عمار گفت: از امام صادق (علیه السلام) راجع به مردی سؤال کردم که با همسرش در حال سفر است، و باینکه آبی برای غسل نیست آیا با زنش همبستر شود؟ حضرت در پاسخ فرمودند: دوست ندارم که این عمل را مرتکب شود، مگر این که بر خودش بترسد که به حرام بیفتد

۱. وسائل الشیعه، آداب مقدمات نکاح، باب ۷۹، روایت ۲.

اسحاق گفت: از این عمل، لذت جنسی را طلب می‌کند یا بدان جهت است که میل شدید شهوی به زن پیدا کرده است. حضرت فرمود: میل شهوی شدید او به زن، ضرورت را برای او پیش آورده است. گفتم: از این میل شهوی شدید لذت را طلب می‌کند؛ فرمودند: - این لذت و تمتع از همسرش - بر او حلال است.

گفتم: روایت می‌کنند که اباذر این مطالب را از نبی گرامی (صلی الله علیه وآله وسلم) سؤال کرد، آن بزرگوار فرمودند: از همسر لذت شهوانی ببر، پاداش بگیر.

ابوذر با تعجب سؤال کرد که این عمل دارای پاداش است؟ رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم)

دوره دهم، شماره دهم / ۵۱

در پاسخ فرمودند: همان‌گونه که اگر به لذت و تمتع حرام روی‌آوری از آن وزر و وبال می‌بری، همچنین زمانی که به حلال روی‌آوری، پاداش می‌گیری پس امام صادق (علیه‌السلام) پس از شنیدن مطب اسحاق بن عمّار، فرمود: آیا نمی‌نگری زمانی که (شهوة) شدید جنسی به او روی آورد) اگر بر نفسش بترسد (که به حرام افتد) پس روی به حلال آورد (و خود را از حرام دور نگهدارد) پاداش خیر به او داده می‌شود؟^۱

این روایت، آشکارا دلالت بر جواز تمتع شهوانی از همسر دارد، هر چند شخص آبی برای غسل، نداشته باشد و بخواهد به‌جای غسل، تیمم

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات، نکاح، باب ۵۰، روایت ۱.

بگیرد. گرچه صورتی را که فرد خوفی بر نفس از به حرام افتادن ندارد و ضرورتی نمی‌بیند، امام (علیه‌السلام) از آن به: «ما أَحَبُّ انْ یفعل» تعبیر می‌کند که بر کراهت حمل می‌شود؛ و این هم کراهتی نیست که احیاناً خشم و عدم رضایت خدا را در پی داشته باشد، بل معنایش این است که اگر ضرورتی ندارد، مرتکب نشود تا مجبور به تیمم نگردد و نماز و عبادتش را به وضو به‌جا آورد. لیکن در صورت ضرورت چنین کراهتی هم وجود ندارد. هرچند به جهت نبودن آب مجبور به تیمم برای اقامه نماز شود. در روایت اگرچه تعبیر رجل دارد که شامل مرد می‌شود ولیکن حکم شرعی اختصاص به مرد ندارد، بل شامل هر مکلف از مرد و زن می‌شود.

دوره دهم، شماره دهم / ۵۳

«روز جمعه‌ای بود، رسول خدا(صلی الله علیه و آله وسلم) از مردی از اصحابشان سؤال کردند؟ آیا امروز را روزه گرفته‌ای؟ گفت: خیر؛ سؤال کردند: آیا چیزی به عنوان صدقه داده‌ای؟ عرض کرد؟ نه، به او فرمودند: برخیز به نزد همسرت برو که آمیزش با وی، از جانب تو صدقه‌ای بر همسر توست.»^۱

کام جویی جنسی باید از دو جانب زن و شوهر، (هر دو) باشد؛ به همین جهت، اگر زن در ابتدا میل نداشته باشد، باید او را با ملاحظه بر این کار راغب کرد.

رسول خدا(صلی الله علیه و آله وسلم) فرمود:
سه چیز از بی‌وفایی و بی‌مهری است... این که مرد

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح باب ۴۹، روایت ۴.

با زنش آمیزش کند قبل از آن که با او بازی و شوخی کند.^۱

آن حضرت، «ملاعبه و بازی با زن را کار حق شمرده نه باطل و از جمله کارهای خیری دانسته است که فرشتگان به آن راضی هستند و در آنجا حاضر می‌شوند».^۲

ازدواج موقت و ارضاء جنسی

انسان تشنه شهوت، تنها با آرزو قادر به خویشتن‌داری و ماندن در دایره عقل و دین نیست. مگر عزّت، شرف، انسانیت، شخصیت و ایمان به

۱. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح، باب ۵۷، روایت ۳.
۲. وسائل الشیعه، ابواب مقدمات النکاح، باب ۵۷، روایت ۱ و ۲.

دوره دهم، شماره دهم / ۵۵

آخرت و بهشت و دوزخ او را از فساد و شقاوت
نگهدارد.

در میان انسان‌ها، چند نفر به این درجه و مقام
می‌رسند؟ همان‌گونه که در میان مردم نفراتی خاص
می‌توانند گرسنه بمانند و از راه‌های غیرقانونی اقدامی
نکنند به خصوص اگر نگاهشان به غذاهای رنگارنگ
و لذیذ باز شود؛ و بزاق‌ها به ترشح بیشتر پردازند.

بنابراین، برای این افراد گرسنه که امکانات لازم
را برای رفع گرسنگی ندارند و امکان آن هست که به
جهت ضعف ایمانی دست به خلاف‌کاری «نعوذبالله»
بزنند، باید راهی جست. اداره سازمان تأمین
اجتماعی، کمیته‌های امداد و مراکز خیریه و... برای
حلّ این معضل به وجود آمده‌اند.

برای شخصی که تشنه و گرسنه اطفاء شهوت جنسی است و درآمد لازم و یا کافی را به مقتضای زمانش برای تشکیل خانواده و گرفتن زن دائم ندارد، چه برنامه‌ای وجود دارد؟ و یا برای خانمی که به عللی موقف به ازدواج نشده و یا در ایام جوانی شوهرش را ازدست داده است و زمینه برای ازدواج دائم او آماده نیست چه طرحی وجود دارد؟ یا باید این مردان و زنان را که شمار آنان، بسیار است، به حال خودشان رها کنیم و شاهد بی بندباری و اعمال منافی عفت در پنهان و آشکار باشیم و در مقابل آلودگی شهوانی کوچه، بازار، مجامع عمومی، محیط‌های اداری و آموزشی و... بی تفاوت بگذریم؛ یا با ارائه طرحی، زمینه مساعد ارضاء غریزه جنسی

دوره دهم، شماره دهم / ۵۷

آنان، فراهم گردد تا تشنگان در این وادی — از زن و مرد — به سیرابی نسبی برسند؛ و در پرتو آن طرح، عفت و مقام انسانی حفظ شود.

شکی نیست که راه اول و رها گذاشتن افراد با آیه: «أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى»^۱ تنافی دارد. وجدان‌های پاک به‌ویژه دین نمی‌تواند از کنار این مشکل اساسی، بی‌تفاوت بگذرد.

اشخاصی که گزینه جنسی، آنان را به ستوه آورده و اندیشه و مسایل زندگی آنان را متوجّه خویش ساخته است، خواه مرد یا زن، جز به اطفاء شهوت نمی‌اندیشند و چنانچه راه مشروع، جلوی او گذارده نشود، یا به بیماری جسمانی و روحی دچار

خواهد گشت و یا با اقدامی ناشایست، بر مقام انسانی خویش ضربه‌ای وارد خواهد ساخت.

تنها راه مشروع و موردپسند شرع و عقل، ازدواج موقت است؛ که در پرتو آن، زن و مرد با توجه به ضوابط شرعی، پیمان ازدواج موقت ببندند، و با بهره‌مندی شهوانی و لذت جنسی مشروع از یکدیگر، پس از پایان یافتن زمان عقد، جدا شوند.

از آنجاکه در ازدواج موقت، بیشتر اطفال شهوت مطرح است تا بقاء نسل و سکونت مرد در پناه زن، اسلام به تمتع بردن از زنان اهل کتاب به نحو ازدواج موقت اجازه داده است. حتی با زنی که معروف به فجور است، تمتع شهوانی به نحو ازدواج موقت به شرط رعایت ضوابط و احکام شرعی، جایز است.

دوره دهم، شماره دهم / ۵۹

البته بهتر و رعایت استحباب در این است که با زن پاکدامن و باایمان پیوند زناشویی موقت را ببندند.

در روایات بسیاری که وقتی از حلال بودن ازدواج موقت (متعّه) از ائمه اطهار (علیهم السلام) سؤال می‌شود، به قرآن و سنت رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) استدلال می‌کنند.^۱

امام باقر (علیه السلام) در پاسخ ابو بصیر و امام صادق (علیه السلام) در پاسخ ابوحنیفه به قسمتی از آیه ۲۴ سوره نساء استدلال فرمودند:

«... فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً...»^۲

۱. وسائل الشیعه، ابواب المتعه باب ۱، روایت ۵.

۲. وسائل الشیعه، ابواب المتعه باب ۱، روایت ۱ و ۶.

زنانی را که به ازدواج (موقت و زماندار)
درمی آورید، مهر آنان را به عنوان یک واجب باید
بپردازید...»

عبدالله عمر (عمیر) لیشی به محضر امام
باقر (علیه السلام) آمد و عرض کرد: درباره متعه نساء
(ازدواج زماندار) چه می فرمائید؟ آن
حضرت (علیه السلام) فرمودند:

«أحلها الله في كتابه و على سنة نبيه، فهي حلال
إلى يوم القيامة...!»^۱

خداوند آن را در کتاب خود و بر پایه سنت
پیامبرش (صلی الله علیه وآله وسلم) حلال فرموده
است؛ و بدین سان، تا روز قیامت حلال است.»

۱. وسائل الشیعه، ابواب المتعه، باب ۱، روایت ۴.

دوره دهم، شماره دهم / ۶۱

چنانچه زن و مردی که ازدواج زمان‌دار را پذیرفته‌اند، می‌توانند دارای فرزند باشند و فرزند آنان از تمام حقوقی برخوردارند که فرزندان در ازدواج دائم دارا هستند.

در این مجال کوتاه، قادر به توسعه بحث نیستیم، تنها به این مطلب اکتفاء می‌کنیم، که: اگر ازدواج زمان‌دار با توجه به ضوابط شرعی آن از حیث احکام و اخلاق در اجتماع پیاده شود، به بیان مولی امیرالمؤمنین (علیه السلام) «جز افراد شقی کسی مبتلا به زنا و عمل منافی عفت نمی‌شود.»^۱

۱. وسائل الشیعه، ابواب المتعه، باب ۱، روایت ۲.

دنیای جدید و ازدواج

در خاتمه، این سؤال را مطرح می‌کنیم که دنیای رشد یافته در بُعد علم و صنعت چه راهی را برای ارضاء غریزه جنسی پیشنهاد می‌کند؟ آیا در این راه پیشنهادی برای حفظ حیثیت انسانی و عزت معنوی انسان فکری شده است؟

پرداختن به نظریات در این مقال مشکل است، اما آنچه در دنیای موجود، واقعیت عملی دارد، وجود فحشاء و آزادی ارضاء شهوانی از هر راه ممکن است.

البته در برخی از جوامع، به صورت باز و در بعضی دیگر، به صورت محدود و بسته، است و نمود ظاهری ندارد.

دوره دهم، شماره دهم / ۶۳

برای دنیای جدید، محرم و نامحرم و عفت و غیرت ناموسی، معنا و مفهومی ندارد؛ و آنان که این مسائل را محترم می‌شمارند، به گمان شیفتگان تمدن صنعتی، بسته فکر می‌کنند و آزاداندیش نیستند. اینان بی‌بندباری را صحیح می‌شمرند و آن را خلاف آبرو و حیثیت انسانی زن و مرد نمی‌دانند. اما موقعی که ازدواج (زماندار) با توجه به احکام خاص فقهی و اخلاقی آن مطرح می‌شود، آن را خلاف شأن زن می‌دانند. مزد فاحشه‌گری را مشروع می‌شمارند و اما مهر در ازدواج زمان‌دار را نوعی اجاره زن تلقی می‌کنند. خودفروشی را آزادمنشی دانسته و اما در دایره عفاف و رابطه صحیح زناشویی حرکت کردن را انحرافی می‌شمارند.

با برنامه خاص تبلیغاتی، می‌توان بهترین قانون و حکم را با برچسب‌ها و سخنان نامربوط و تنفر برانگیز، زشت جلوه داده و زشت‌ترین عمل را در کلمات زیبا به‌عنوان بهترین قانون در میان مردم جا انداخت. در اینجا تنها انسان‌های دور اندیشند که به واقعیت مطلب پی می‌برند و گول اصطلاح‌ها و تبلیغات فریبنده را نمی‌خورند؛ اما افراد سبک‌سر به خصوص آنانی که در پی خواسته‌های خلاف عقل و دیانت هستند، بدون تأمل، تسلیم می‌شوند.

با همین برنامه خاص، دنیای غرب به نام آزادی، عمل خلاف عفت را در حضور مردم جایز شمرده و رقص زن و مرد را در مجالس عمومی، مجالس عیاشی و کنار دریا، به نام آزادی ترویج کرده

دوره دهم، شماره دهم / ۶۵

و با ترفندهای خاص، این روش، در کشورهای
به اصطلاح در حال توسعه نیز، جا افتاد و سخن از
محرم و نامحرم، عفت و ازدواج (زماندار) را سخن از
اسارت زن و تزییع حقوق او دانست.

آیا دنیای رشد یافته در علم و صنعت، راه حلی
برای پایان یافتن فساد شهوانی و اخلاقی ارائه داده
است؟ خوب ملاحظه کنید، عمل و آمار در دنیا چه
می گویند؟

موفق باشید